

OM - oikeusministeriö

VN/1608/2018

Yrittäjän uusi mahdollisuus – kansainvälinen vertailu

Velkavastuun tehokas toteutuminen mahdollistaa yritystoiminnan luotottamisen myös jatkossa

1 Pidättekö Suomen nykyistä oikeustilaa riittävänä yrittäjän henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen kannalta?

Kyllä.

2 Jos pidätte nykyistä oikeustilaa yrittäjän henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen kannalta puutteellisena, miltä osin se mielestänne on puutteellinen?

En pidä oikeustilaa puutteellisena henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen kannalta.

3 Muut kommentit Suomen nykyisestä oikeustilasta

Yrittäjävelallisen asemaa on kohennettu suhteellisen hiljattain mahdollistamalla yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnasta aiheutuneiden velkojen uudelleenjärjestely yksityishenkilön velkajärjestelyssä.

Vertailu osoittaa myös Suomessa käytössä olevien vanhentumisaikojen kohtuullisuuden useisiin verrokkimaihin nähden.

4 Pidättekö vertailun kohteeksi valittuja valtioita merkityksellisinä henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumista koskevien säännösten kehittämisen kannalta?

Kyllä.

Verrokkimaat ovat oikeusjärjestelmänsä puolesta Suomea muistuttavia ja/tai EU-maina samassa poliittisessa viitekehyksessä myös maksukyvyttömyysmielessä tulossa olevia harmonisointitoimia silmällä pitäen. Toisaalta on hyvä muistaa, että harvat ratkaisut ovat suoraan kopioitavissa, koska ne ovat kehittyneet vuorovaikutuksessa muun oikeusjärjestyksen kanssa.

Yhdysvaltojen järjestelmän tarkasteleminen on hyvä sitä koskevien julkisessa keskustelussa esiintyvien yksinkertaistusten tarkentamiseksi.

5 Osoittavatko selvityksen havainnot verrokkimaista mielestänne sen, että Suomen oikeuden nykytila on puutteellinen henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen kannalta?

Ei.

Maksukyvyttömyysjärjestelmät ja veloista vapautumisen mekanismit eivät toimi tyhjiössä, vaan niihin vaikuttavat olennaisesti esimerkiksi yritysrahoituksen käytännöt eri maissa. Näitä ei ole voitu käytettävissä olleen ajan ja toimeksiannon puitteissa käsitellä selvityksessä kattavasti. Asian mainitseminen tässä yhteydessä on kuitenkin tärkeää.

6 Mitä/minkä verrokkimaiden käytäntöjä pidätte erityisen kiinnostavina ja/tai toteuttamiskelpoisina Suomen lainsäädännön kehittämisen kannalta (vertailuun viitattaessa pyydämme mainitsemaan sivunumeron ja käyttämään vertailun mukaista otsikointia)?

Ruotsi, Tanska.

Muut Pohjoismaat muistuttavat eniten Suomea oikeusjärjestelmänsä puolesta.

Ruotsissa ja Tanskassa käytössä olevat maksuohjelmajärjestelmät, erityisesti yritystoiminnasta aiheutuviin velkoihin sovellettavat menettelyt (s. 22-24 ja 27-28) voisivat olla tarkemman selvittämisen arvoisia muun muassa käyttöalojen pääsäännöstä tehtävien poikkeusten osalta.

Näitä järjestelmien käytännön toiminnan kannalta tärkeitä kysymyksiä ovat esimerkiksi erityinen syy yrittäjän velkajärjestelyyn pääsemiselle aiemmasta velkajärjestelystä huolimatta Ruotsissa (s. 23) ja erityiset syyt velkajärjestelyn säännönmukaisesta kestosta poikkeamiselle Tanskassa (s. 27).

7 Mistä/minkä verrokkimaiden käytännöistä ei mielestänne pitäisi ottaa mallia Suomen lainsäädännön kehittämisessä (vertailuun viitattaessa pyydämme mainitsemaan sivunumeron ja käyttämään vertailun mukaista otsikointia)?

Minkään verrokkimaan lainsäädäntöä ei kohdissa 4 ja 5 mainituista syistä olisi kopioitava suoraan.

8 Muut kommentit verrokkimaiden järjestelmistä (luvut 3 - 18)

Järjestelmämuutosten vaikutuksista menettelyjen määriin olisi hauskaa kuulla lisää sellaisten maiden osalta, joissa tällaisia muutoksia on tehty suhteellisen äskettäin (Itävalta, Belgia).

Yhdysvaltojen osalta ylivoimainen enemmistö likvidaatiomenettelyistä liittyy muihin kuin elinkeinotoiminnassa syntyneisiin velkoihin, vaikka likvidaatio sinänsä on myös näiden velkojen osalta tavanomaisin velkavastuusta vapautumisen menetelmä. Olisikin kiinnostavaa saada lisätietoa yhtäältä siitä, kuinka suuri osuus elinkeinotoiminnan velkojen vuoksi tehdyistä Chapter 7 -hakemuksista hyväksytään ja kuinka suuri osuus aloitetuista menettelyistä epäonnistuu (so. veloista ei vapauduta) verrattuna muihin amerikkalaisiin maksukyvyttömyysmenettelyihin.

9 Tulisiko mielestänne Suomessa helpottaa yrittäjän vapautumista henkilökohtaisesta velkavastuusta?

Ei.

Helpompi velkavastuusta vapautuminen todennäköisesti nostaa rahoituksen hintaa ja vaikeuttaa yritystoiminnan käynnistämistä.

10 Tulisiko mielestänne henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumista helpottaa muuttamalla velkajärjestelyä koskevia säännöksiä?

Ei.

Jos yrittäjä ei ole menetellyt moitittavasti, hän pääsee velkajärjestelyyn helpohkosti jo nykytilanteessa.

11 Jos velkajärjestelyä koskevia säännöksiä olisi mielestänne muutettava, miltä osin menettelyä olisi mielestänne kehitettävä (pyydämme valitsemaan mielestänne tärkeimmän vaihtoehdon, mutta halutessanne voitte mainita muita vaihtoehtoja vapaakentässä)?

Velkajärjestelyä koskevia säännöksiä ei tulisi muuttaa.

12 Tulisiko mielestänne yrittäjän vapautua henkilökohtaisesta velkavastuusta konkurssimenettelyn yhteydessä?

Ei.

Henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumiselle on jo olemassa toimiva menettely, jonka piiriin ohjautumista tosin voitaisiin tehostaa esimerkiksi velkaneuvonnan voimavaroja lisäämällä.

13 Jos katsotte, että henkilökohtaisesta velkavastuusta tulisi vapautua konkurssimenettelyn yhteydessä, miten veloista vapautumista olisi mielestänne rajoitettava (pyydämme valitsemaan mielestänne tärkeimmän vaihtoehdon, mutta halutessanne voitte mainita muita vaihtoehtoja vapaakentässä)?

Velkavastuusta ei tulisi lainkaan vapautua konkurssimenettelyn yhteydessä, eikä varsinkaan, jos velallinen on menetellyt moitittavasti.

14 Jos Suomen lainsäädäntöä muutettaisiin henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen helpottamiseksi, miten muutokset arvionne mukaan vaikuttaisivat luotonantoon (esim. yrittäjän mahdollisuuksiin saada rahoitusta)?

Luoton saaminen vaikeutuisi ja vaikutukset kävisivät laajoiksi erityisesti, jos velkavastuusta vapautuminen ulotettaisiin kuluttajavelallisiin.

Velallisen vapautuminen käyttämästä ansaintakykyään velkojan hyväksi voi heikentää maksumoraalia.

15 Jos Suomen lainsäädäntöä muutettaisiin henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumisen helpottamiseksi, tulisiko mielestänne muutosten koskea yrittäjien lisäksi muita yksityishenkilöitä?

Ei.

Muutoksen rajaaminen yrittäjiin olisi ongelmallista yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Muutoksen ulottaminen kuluttajavelkoihin taas johtaisi laajakantoisempiin ei-toivottuihin heijastusvaikutuksiin.

16 Jos katsotte, että henkilökohtaisesta velkavastuusta vapautumista koskevaa sääntelyä tulisi muuttaa, kuinka kiireellisenä muutosta pidätte?

Muutos ei ole lainkaan kiireellinen eikä siihen ole tarvetta. Ainakaan siihen ei tulisi ryhtyä ennen insolvenssidirektiivin täytäntöönpanoa.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi